

Leto v Múzeu Senica prinieslo štyri večery plné histórie

28.8.2026 - | Mesto Senica

Múzeum Senica pripravilo aj v roku 2026 tradičný augustový cyklus prednášok Leto v Múzeu, ktorý ponúkol návštevníkom štyri rôznorodé témy - od pravekého alkoholu cez nostalgické filmové spomienky až po dejiny miestnych spolkov a významné mestské výsady. Každý augustový štvrtok patril jednému odborníkovi, ktorý priblížil zaujímavé kapitoly z regionálnych dejín.

Cyklus otvoril archeológ Mgr. **Pavol Jelínek**, PhD., na tému **Alkohol v praveku: vo svete aj na Záhorí**, ktorý predstavil najstaršie dôkazy o výrobe a konzumácii alkoholu. Písomné doklady poznáme približne päťtisíc rokov, no archeologické nálezy sú oveľa staršie. Prvé fermentované nápoje sa objavujú už pred desiatkami tisíc rokov, hoci na Záhorí sú stopy mladšie - približne z obdobia okolo roku 1500 pred n. l. Jelínek odprezentoval, ako sa alkohol stal súčasťou rituálov, hospodárstva aj každodenného života.

Druhý večer patril filmovej histórii Senice pod názvom **V nostalgii starých filmov. Stanislav Prokeš st.** predstavil výber filmov zo 70. a 80. rokov, ktoré zachytávajú život v meste počas letných mesiacov. Návštevníci videli zábery z kultúrnych podujatí v meste, parku, amfiteátri i z výstavby a otvorenia Múzea Ladislava Novomeského. Prokeš zdôraznil, že mnohé z týchto filmov neboli desaťročia premietané a dnes majú hodnotu jedinečného vizuálneho archívu. „Je zaujímavé vidieť, ako Senica vyzerala pred 40 rokmi a ako sa ľudia zabávali,“ dodal. Predstavil aj tvorbu senického autora Tomáša Tomeka, ktorý v tomto roku oslávil 80 rokov.

105 rokov od rozvinutia sokolskej zástavy bola tretia prednáška o dejinách miestneho Sokola. **Ján Peter** priblížil vznik sokolského hnutia v Senici po vzniku Československa, keď bol Sokol prvou športovou organizáciou v meste. Medzi zakladateľov patrili bratia Kresákovci, doktor Cyril Horvát a ďalší českí úradníci. Budova sokolovne vznikla prestavbou vily rodiny Vagyonovcov, ktorú pre Sokol získal doktor Ľudovít Čímko. Cvičenia prebiehali dvakrát týždenne a zúčastňovali sa ich muži, ženy, dorast aj žiaci. Vrcholom sokolskej aktivity bol veľký sokolský slet v roku 1934, na ktorom cvičilo až 2 000 účastníkov. Prednáška pripomenula aj zánik Sokola počas vojny a jeho krátke povojnové obnovenie.

Hoci hlavnou témou tohtoročných osláv v meste je 770 rokov od prvej písomnej zmienky, záverečný večer cyklu patril historikovi Mgr. **Tomášovi Motusovi**. Pripomenul cestu od **630 rokov mestských výsad Senice**. Tie sa opierajú o Ctiborovu listinu z roku 1396, ktorá upravovala hospodárske povinnosti mesta a stanovila pevný ročný poplatok 330 zlatých. Motus vysvetlil, že listina nebola „povýšením na mesto“, ale potvrdením už existujúcej samosprávy. Ctibor zároveň obyvateľov oslobodil od viacerých dávok a robôt, obmedzil svojvôľu kastelána a potvrdil staršie práva a hranice mesta. Prednáška sa venovala aj Žigmundovým privilegiám z rokov 1419 a 1435, ktoré Senici priniesli právo výročných jarmokov, kráľovskú ochranu obchodníkov a oslobodenie od platenia tridsiatku v rámci celého Uhorska.

Cyklus prednášok *Leto v Múzeu Senica* opäť ukázal, že augustové štvrtky v múzeu sú obľúbeným priestorom na stretnutie s regionálnou históriou, odborníkmi aj spomienkami na minulosť. Návštevníci si odniesli nové poznatky, zaujímavé príbehy a pohľad na Senicu v kontexte širších dejín.

<https://senica.sk/clanok/leto-v-muzeu-senica-prinieslo-styri-vecery-plne-historie>